

Rätta Svartedalens Vildmark

Verksamhetsberättelse 2020

Domherre

Foto: Kåre Ström

RÄDDA SVARTEDALENS VILDMARK

Rädda Svartedalens Vildmark får härmed redovisa följande verksamhetsberättelse för 2020, det tjugofemte verksamhetsåret som formellt bildad förening, och med den huvudsakliga uppgiften att tillvarata Svartedalens natur-, kultur- och friluftsvärden inom Svartedalens f.d. kronoparker.

Ändamål

Rädda Svartedalens Vildmark har, enligt de stadgar som antogs vid en konstituerande stämma 1997-03-03 i Kungälv, som syfte att verka för att skydda och bevara Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden. Föreningens uppgifter är:

- ☐ att verka för att bilda naturreservat eller andra skyddsformer av f.d. Assidomäns kronoparksområde på ca 4500 hektar och att landskapsekologisk planering genomförs i hela Svartedalen
- ☐ att genom informationsverksamhet, utställningar exkursioner och föreläsningar skapa en opinion hos allmänheten för Svartedalens vildmark och dess stora natur- kultur- och friluftsvärden.
- ☐ att bedriva insamlingar till stöd för markinköp och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer i Svartedalen

Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande

Kåre Ström

Kungälvsnitologerna

Sekreterare

Stig Johannesson

Kungälvs Naturskyddsförening

Kassör

Britta Svensson

Göteborgs Ornitologiska Förening

Övriga styrelsen

Lars Gerre

Göteborgs Ornitologiska Förening

Thomas Myremark

Stenungsunds Naturskyddsförening

Ingemar Pedersen

Sportfiskarna i Väst

Lars Peterson

Kungälvs Naturskyddsförening och
Kungälvsnitologerna

Revisorer: Kurt Axelsson och Björn Thorén, Kungälv

Årsberättelsen 2020

Sammanträden och möten

Styrelsen har haft 5 protokollförda sammanträden utöver årsmöte och konstituerande möte. Tre av dessa möten har varit digitala möten med anledning av Coronapandemin. Styrelsen har också haft ett antal möten i fält med anledning av planerade och utförda avverkningar i Svartedalens naturreservat samt i f.d. kronoparkerna vid Dalen och i Hålt. Föreningen har vid olika tillfällen kommunicerat med Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Västkuststiftelsen, Svenska Kraftnät och FSC. Kontakter har även tagits med berörda markägare i olika frågor som rör skogsbruk, väg- och kraftledningsfrågor, skötsel- och arrendefrågor inom jakt och fiske samt natur- kultur- och friluftsfrågor i Svartedalens naturreservat.

Skrivelser fältarbeten, utredningar och inventeringar

Svartedalens naturreservat och f.d. kronoparken Hålt strax väster om reservatet

Under året har flera inventeringar och fältarbeten ägt rum i Svartedalen. Det har främst rört Sveaskogs f.d. kronopark Hålt vid Bjurevatten i Stenungsunds kommun, men även Svartedalens naturreservat. Sveaskog, som sålde Hålt till en privat markägare 2018, hade strax innan försäljningen tagit bort stora delar av det skydd som bolaget tidigare hade haft i området. Den nye ägaren har under året inkommit med flera avverkningsanmälningar. De omfattade gammal och biologiskt värdefull och artrik skog som tidigare varit skyddad. Det gällde bl.a. 120 årig tallskog med förekomst av tjäder, tjäderspel och spillkråka samt även biotoper för järpe. Den nye ägaren ansökte även om att få anlägga en bergtäkt i den gamla tallskogen. Föreningen har fått stor hjälp av expertis från Birdlife Sverige med inventering och bedömning av påverkan på bestånden av järpe, tjäder och även orre om avverkningsplanerna skulle genomföras. Föreningen hade också begärt att de skyddsvärda delarna med gammal skog skulle skyddas genom reservat eller naturvårdsavtal. Länsstyrelsen avtog reservatsbegäran och Skogsstyrelsen ansåg att avverkningarna mycket väl kunde genomföras. Vissa avverkningar hann också genomföras, men föreningen överklagade vissa av avverkningsanmälningarna och begärde s.k. inhibition hos Mark- och miljödomstolen, dvs att de inte skulle genomföras så länge den rättsliga prövningen pågår. Ett av motiven för vår överklagan har varit bristande artskydd; att avverkningarna skulle kunna ödelägga viktiga tjäderhabitat och t.o.m. spelplats för denna särskilt skyddsvärda fågelart enligt EU:s fågeldirektiv. Inhibition har meddelats av Mark- och miljödomstolen, men den rättsliga prövningen är ännu inte klar. Föreningen har även i år haft kontakt med FSC (Forest Stewardship Council) angående brister i skogsbruket, där vi har anmält att certifieringsreglerna i vissa fall inte har följts, t.ex. vid avverkningar inom nyckelbiotoper och andra skyddade områden. Även i Hålt har det skett överträdelser av certifieringsreglerna.

Svartedalsrådet – ett samverkansforum för skötselfrågor

Den 20 februari, ägde ett samrådsmöte rum i det s.k. Svartedalsrådet, ett forum för samverkan, som tillkom för ett antal år sedan efter önskemål av Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark. Västkuststiftelsen kallade olika intressenter, representanter för berörda kommuner, Länsstyrelsen, Sportfiskarna samt berörda skogsägare för att diskutera olika slag av skötselinsatser och problem i Svartedalens naturreservat. Rädda Svartedalens Vildmark har framfört önskemål om särskilda skötselinsatser vid olika torphemman och vegetationsröjning på vissa platser, t.ex. vid Lindås torpruin och vid en botaniskt värdefull lokal nära Stora Äggdalsjön. Vi har även fört fram förslag på olika projekt för att gynna den biologiska mångfalden; t.ex. våtmarksdämning och att utföra lövbrännor för att särskilt gynna orren. Föreningen gjorde i början av året en sammanställning över förslag på åtgärder till Västkuststiftelsen. Vissa av förslagen har genomförts under året och några håller på att utredas, t.ex. ett lämpligt område för dämning av en våtmark för att öka andelen död ved och öka den biologiska mångfalden.

Kraftledning vid Stendammen

Föreningen har vid flera tillfällen begärt att den stora planerade kraftledningen från Vågsäter till Stenkullen skall grävas ned i marken vid dragningen vid och över orrspelsplatsen vid Stendammen. Såväl föreningen som Länsstyrelsen har tidigare begärt att detta fågelrika mosskomplex skall införlivas i Svartedalens Natura 2000-område (förekomst av sångsvan, trana, pärluggla, tjäder, orre mfl arter). Ärendet har legat för slutligt beslut hos regeringen sedan 2015, som trots påstötningar inte prioriterat och avgjort ärendet. Inga beslut är tagna ännu, men Svenska Kraftnät har ”pausat” den planerade ledningsdragningen genom Lilla Edet och Kungälv och skall även utreda en alternativ dragning inom en befintlig ledningsgata öster om älven.

Exkursioner och guidningar m.m.

Exkursioner och guidningar har skett i samarbete med Västkuststiftelsen och med lokala naturvårds- och fågelföreningar. Endast ett fåtal guidningar har kunnat genomföras på grund av Coronapandemin och risken allvarlig smittspridning. Vi har även satt upp några fågelholkar för sparvuggla i naturreservatet.

Informations- och opinionsarbete

Rädda Svartedalens Vildmark har kontinuerligt haft kontakter med besökare och boende i Svartedalen, samt med media och med en intresserad allmänhet, även från utlandet. Informationen om den egna verksamheten har till stor del förmedlats via föreningens hemsida, www.raddasvartedalen.se, som fortlöpande sköts av föreningens webbmaster Anders Melin.

Sammanfattning och slutord

Rädda Svartedalens tjugofemte verksamhetsår i Svartedalen, 2020, har varit ett intensivt år. Det har främst omfattat naturvårdsinventeringar, bevakning av skogsavverkningar, synpunkter på skötsel av skogsmark, torpruiner, rastplatser, särskilt utmed Bohusleden, men även på andra platser. Det huvudsakliga arbetet under året har berört en mycket värdefull f.d. kronopark, Hålt, som ligger vid Bjurevatten och Nordån i Stenungsund. Föreningen har anlitat expertis för inventering och naturvårdsbedömning av vissa särskilt skyddsvärda arter, fåglar, växter, mossor och lavar samt om öringen i Nordån. Föreningen har även lagt ned ett stort arbete på egna inventeringar av fågellivet i området och på skrivelser och överklagningar av beslut om avverkningar i området. Vi har vid överklagan hävdats bristande artskydd och för lite hänsyn till särskilt skyddsvärda Natura 2000-arter. Det gäller främst livsmiljöer för tjäder, orre, järpe och spillkråka i området. En rättslig prövning om planerade avverkningar pågår i Mark- och miljödomstolen. Glädjande nog kommer ledningsdragningen över Stendammen att utredas på nytt av Svenska Kraftnät. En alternativ ledningssträckning öster om Göta älv kommer att utredas och övervägas. Föreningen har också deltagit i ett samrådsforum för skötselfrågor i Svartedalens naturreservat, det s.k. Svartedalsrådet, där även Västkuststiftelsen, kommunerna, Länsstyrelsen och berörda markägare ingår. Det är mycket glädjande att Svartedalen utgör ett av de mest välbesökta naturreservaten i västra Sverige och att intresset för området fortfarande är mycket stort efter 25 års verksamhet. Föreningens hemsida, www.raddasvartedalen.se har varit välbesökt och uppskattad. Vår viktigaste uppgift är att fortsatt slå vakt om Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden samt försöka nå ut till fler människor och locka dem att besöka och uppleva detta värdefulla vildmarksområde.

Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark

Kungälv den 17 februari 2021

Britta Svensson Lars Gerre Thomas Myremark Ingemar Pedersen

Lars Peterson Stig Johannesson Kåre Ström